

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקפג ♦ שנה יב ♦ טו בשבט

פ' בשלח ♦ שבת שירה ה'תשפד

דברי אלוקים חיים
מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

דברות קודש
מרוך רבינו עט"ר שליט"א

ויאמר משה אל העם אל תיראו התייצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם וגו' ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, ואתם תחרישון ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו.

וצריך להבין מה שאמר משה לישראל ה' ילחם לכם אתם תחרישון וה' אמר למשה מה תצעק אלי למה בני ישראל יחרשו וישתקו, ורק משה רבינו היה עומד ומתפלל עד שה' אמר לו מה תצעק אלי דבר וכו' וקשה דלמול מי יצעק אם יצעק אם לא לה' אלוקי, ובפרט בעת צרה דכתיב קראתי מצרה לי, וכתוב מן המיצר קראתי י-ה, והתרגום אנקלוס כתב לתרגם הכתוב שה' אמר למשה "קבלית צלותך" כלומר שאין כבר צורך לתפילה מכיון שכבר קיבלת תפילותיך ולכן דבר אל בני ישראל ויסעו, ורש"י הק' כתב שלמדנו שהיה משה עומד ומתפלל אמר לו הקב"ה לא עת עתה להאריך בתפילה שישראל נתונים בצרה, וגם מה תצעק אלי, עלי הדבר תלוי ולא עליך, ואין להם אלא ליסע שאין הים עומד בפניהם וכדאי זכות אבותיהם והם האמונה שהאמינו בי ויצאו לקרוע להם הים עכ"ל.

ובאור"ח הק' כ' לבאר כי כוח הרחמים הוא המעשים טובים אשר יעשה האדם למטה ובזה יוסיפו כוח במידת הרחמים, והנה לצד א-ל עליון כי על עם ישראל קיטרגה עליהם מידת הדין, והן אמת כי חפץ ה' לצדק את ישראל, אבל אין כח ברחמים לצד מעשיהם, ועל כן אמר ה' למשה תשובה ניצחת "מה תצעק אלי", פירוש כי אין הדבר תלוי בידי, שהגם שאני חפץ עשות להם נס, אבל מכיון שהם אינם ראויים ולכן מידת הדין מונעת, ואין כח ברחמים כנגד מידת הדין המונעת, ואמר ה' אליו "דבר אל בני ישראל" פירוש זאת העצה היעוצה להגביר צד החסד והרחמים ויתעצמו באמונה בכל ליבם ויסעו את היום קודם שיחלק, על סמך הביטחון כי אני אעשה להם נס, ובאמצעות זה תתגבר הרחמים ולכן "ואתה הרם את מטך" פירוש באמצעות זה תתגבר הרחמים, ולכן ואתה הרם את מטך" פירוש באמצעות מעשה הטוב נעשה להם הנס ונבקע הים, כי גדול הביטחון והאמונה להכריעם לטובה, ובזה נתיישבו הכתובים על נכון.

ונראה לי לומר עוד כי רשם ה' יתברך לומר להם טעם התגברות הדין עליהם הוא לצד שהם המעיטו בלבם האמונה, ואמרו טוב לנו עבוד את מצרים ולזה צוה ה' לעשות כנגד עון זה הצדקת האמונה בכל תוקף וגם בזה רומזם ה' לדעת את ישראל סיבת הסובב תגבורת הדין מחדש שהוא מיעוט האמונה וצריך הצדקת האמונה בכל תוקף.

והנה בדומה לדברי קודשו של האוה"ח מובא בשם הרה"ק ר' פנחס מקוריץ ז"ע שכותב שיש מצב לפעמים בשעת שיש קטרוג על האדם שהוא נמצא בצרה גכדולה רח"ל, שאל יתפלל בכלל אלא יבטח בה' יתברך ואז יוושע.

ויהי בשלח פרעה אם העם (יג, יז)

צריך להבין למה פתח וביהי לשון צער במקום והיה לשון גילה ושמחה, עוד למה תלה זאת בפרעה ולא באדון הכל.

כן צריך ביאור החילוק למה כתב כאן העם ובפסוק הסמוך אחריו כתוב וחמושים עלו "בני ישראל" ממצרים ולא כתיב "העם" כדכתיב ברישא דקרא.

אלא י"ל דהצער היה שהעם אלו פשוטי העם, תעו ותלו את יציאתם בטוב ליבו של פרעה.

כן נראה לבאר דבני ישראל עלו לא מחמת פרעה דמאחר ששחרר אותם מעבדות הלכו לדעתם, אך הערב רב שנקראו "עם" כש"כ המפרשים (ע' רמב"ן יד, י) הוצרכו לקבל רשות מפרעה לילך, לפיכך אמר בשלח פרעה את העם, והיינו שנתן להערב רב רשות ללכת עם בני".

ובאופן זה נראה לבאר מש"כ פן ינחם "העם" וגו', ויסב אלוקים את "העם" דרך המדבר וכו', והביאור דהכל היה רק מפני הערב רב שיסיתו את ישראל לחזור למצרים כשיראו מלחמה, אבל בני"י מעצמם לא היה עליהם החשש הזה מפני שבטחו בהקב"ה בבטחון גמור.

ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ד' (יד, י)

וברש"י פירש, "הקריב עצמו ונתאמץ לקדם לפניו". מובא בספרים לפרש את לשון התפילה "והסר שטן מלפנינו ומאחרינו", דהנה דרך בעל הבית כשמקבל פני אורחיו, שהוא הולך לפניו ומכבדם. ולהיפך, בשבוי, השומר הולך מאחוריו, לשומר שלא יברח. ושניהם כאחד הם דרך היצר הרע, קודם העבירה מתראה לאדם כאוהב נאמן וכמבקש טובתו, וכמי שהולך לפניו לכבדו, ואחרי העבירה נעשה לו לאויב ומקטרטג עליו. ועל כך אנו מבקשים והסר שטן מלפנינו" ומאחרינו", כי ע"י שתשמור אותנו מלפנינו, ממילא לא יגיע הבעל דבר מאחורינו.

ועל דרך זה מפרש הרה"ק בעל ישועות משה מויזניץ ז"ע, "ופרעה הקריב", פרעה רומז לשטן המראה עצמו כאוהב, וזה שפירש רש"י נתאמץ לקדם לפניו, כדרך האוהב. אמנם "וישאו בני ישראל את עיניהם", בהבטה עמוקה, ויחרדו לראות שעוד מעט "והנה מצרים נוסע אחריהם", אותו אוהב נהפך לשונא ומקטרטג עליהם, והולך מאחריהם כדרך השומר את השבוי, ויראו מאוד. והעצה לכך היא "ויצעקו בני ישראל אל ד'", להתפלל ולהתחנן לפני השי"ת שיצילני מידי הבעל דבר בכל האופנים.

פרנס השבוע

המחותן ידידינו עוז שר החסד מגדולי מחזיקי התורה

הרה"ח יוסף עמרם מושקוביץ שליט"א

לרגל נישואי הבת בשעתו"צ

עב"ג בת הרה"צ מאיר גרויז שליט"א

חתיבת"נ מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

יה"ר שירוה רוב נחת ותענוג דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח

ובספר חיים ושלום מהרה"ק ממונקאטש זי"ע כותב על דברי קודשו של האוה"ח הק' הנ"ל שתיבת "התייבבו" רומז התייבבות בתפילה, דקשה דלפי זה מה שמסיים הפסוק שאמר משה "ואתם תחרישון" דכיון שיתייבבו בתפילה הרי זה בדיבור ולמה כתב "תחרישון" שהרי זה שתיקה בלי שום דיבור כלל, וכל שיש לומר על פי דברי קודשו של רבינו הבעש"ט הק' זי"ע המקובל שאמר כן, וכן כתבו בספרים הקדושים בשמו, כי בעת קטרוג גדול וצרה ר"ל יש סכנה להתפלל בדיבור, ואפילו בלחש מפני המקטרגים החוטפים את התפילה, ועל כן יש להתפלל אז במחשבה לפני היודע מחשבות יתב"ש, אשר לו לבדו נתכנו עלילות ומחשבות בני אדם, ועל ידי זה ינצלו מהם, ולכן קודם קריעת ים סוף אין לך סכנה גדולה יותר מהקטרוג, ועל כן אמר משה רבינו התייבבו, בתפילה אולם סיים ואתם תחרישון שהתפילה תהיה במחשבה, מפני הסכנה ועל ידי זה ינצלו עכ"ל הק'.

ולענ"ד נראה לומר שמה שכתוב "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי, באופן אחר, שמכיון שאמר משה רבינו "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון אמר לו ה' למשה "מה" כלומר למה אמרת כך שלא יתפללו אלי אלא שהם יחרישו, דאדרבה "תצעק אלי" שאני כביכול אוהב תפילתן של ישראל ומתאוה להם ולכן אמר לו ה' "דבר אל בני ישראל ויסעו" שכל מה שעשיתי שיהיה צרה לישראל זה בשביל שאני מתאוה לתפילת ישראל והבל פיהם בתפילה חביב עלי, ולכן כעת שכבר התפללתם כבר יכול אתה לומר להם שייסעו, וכמו שפירש רש"י הק' שאין הים עומד בפניהם וכו'.

ועוד יש לומר בדרך אפשר כי כתוב בספרים הק' שיש להתפלל בתפילה בשביל צער השכינה הק' שבכל צרה שיש לאיש ישראל הקב"ה כביכול גם כן בצרה ולכן אם מתפללים לצורך גבוה לצער השכינה הק' התפילה מקובלת, ולכן אמר ה' מה תצעק אלי כלומר שתצעק "אלי" לצורך השכינה הנמצא כביכול בצרה בצערן של ישראל ואז תוכל לדבר אל בני ישראל "ויסעו" שתתקבל תפילתן.

ועוד יש לומר בדרך צחות שכתוב מה בפתח אבל ידוע בקמץ ופתח מתחלפין ודומין הן מאוד, ובפרט במבטא הספרדי ולכן אפשר לומר שמה רבינו מחמת ענותנותו לא היה לו האומץ לומר "דבר אל בני ישראל ויסעו" משום שמה רבינו אמר "ואנחנו מה" ולכן אמר לו ה' יתברך מה תצעק "אלי" ותגיד לי שאתה עניו, אבל לבני ישראל "דבר" תהיה מנהיג ואמר לו ה' יתברך שיתנהג בגאווה דקדושה שכן צריך להיות למנהיג ולכן אמר משה שיסעו לים ולא עמד הים לפניו וכנ"ל.

ועלינו להתחזק במידת הביטחון והאמונה בה' שהוא הכל יכול, ולכן כתבו הספרים הק' שיש סגולה לומר פרשת המן, כל יום ויום לידע שה' יתברך יכול ליתן פרנסה לכל אדם כמו שנתן מן, מן השמים במדבר ולכן היתה גם הצנצנת של המן שנתן אהרן לזכרון שכמו שכל רש"י ע"ש, ולכן טוב לנהוג כן וגם ללמוד בספרים המחזקים את הביטחון והאמונה הק' כמו בספר חובת הלבבות שער הביטחון וספרי רבותינו הק' ועוד ספרים שמדברים מאמונה וביטחון ובזכות זה נזכה לפרנסה בשפע בני חיי ומזוני ריחיי.

ובעיקר נזכה להגאל בגאולה השלימה ע"י משיח צדקינו ונזכה לבנין בית המקדש ושם נעבוד את ה' ביראה ואהבה ונאמר לפניו שיר חדש על גאולתינו ועל פדות נפשינו בקרוב בימינו מתוך רחמים וחסדים מגולים אמן .

(ויגד משה – בשלח)

סגולות ט"ו שבט

מאוצרות מן רבינו שליט"א

ט"ו בשבט הוא יום סגולי לבקש ולהתפלל על פירות טובים, שהם זרע של קיימא, בניים ובני בניים עוסקים בתורה ומצוות.

(עטרת ישועה)

כמו כן, ראוי להתפלל על מציאת אתרוג כשר, נאה ומהודר בחג הסוכות הבא.

ספרים הק'

יום זה מסוגל הוא להשפיע שפע רפואה לכלל ישראל

(תפארת בניים)

סגולה לפקידת עקרות: לאכול ביום ט"ו בשבט את האתרוג עליו בירכו באותה השנה.

(אהבת ישראל)

מנהג טוב ויפה לתת צדקה בט"ו בשבט – 91 פרוטות, שזה הגימטריה של המילה 'אילן'.

(שפת הים)

יש נוהגים לאכול לפחות 15 מיני פירות, ועל כל מין שאוכלים – אומרים פרק אחד מתוך 15 שירי המעלות. באופן זה אומרים במהלך הסעודה את כל 15 שירי המעלות. על ידי אמירת אכילת הפירות, מכניסים קדושה בכל פירות האילן ומתקנים את כל האכילות שיהיו בקדושה.

(פרי צדיק)

סגולה לקיום מצוות מצה כהלכתה היא להתפלל בט"ו בשבט שיזכה למצות כשרות ומהודרות בחג הפסח.

(אהל יששכר)

ט"ו בשבט הוא יום סגולי, וכשם שהאילנות מתחדשים ביום זה, כך האדם יכול לשנות את מעשיו לטובה החל מיום זה, ואף הרשעים ניתן להם כח לחדש מעשיהם.

(מגן דוד – טאלנא)

כשחל ט"ו בשבט – מה טוב למי שחננו ה' בעושר דיעשה חילוק [חלוקת צדקה] לתלמידי חכמים וצנועים ביום י"ד בשבט, ואשרי אדם דיש לו עניים ותלמידי-חכמים סביב לשלחנו בלילה הנאת, ויהיה ברכת ה' בכל אשר לו ויזכה לשנים רבות נעימות וטובות.

(הגר"ח פלאגי)

תפילה מיוחדת לט"ו בשבט

לזכות לאתרוג מהודר בחג הסוכות הבעל"ט

שנהגו לומר רבותינו הק' זיע"א ויבלט"א

יהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתברך כל אילנות האתרוג להוציא פרותיהם בעתם, ויוציאו אתרוגים טובים יפים ומהדרים ונקיים מכל מום ולא יעלה בהם חזזית, ויהיו שלמים ולא יהיה בהם שום חסרון ואפילו עקיצת קוץ, ויהיו מצויים לנו וכל ישראל אחינו בכל מקום שהם, לקיים בהם מצות נטילה עם הלולב בחג הסוכות שיבא עלינו לחיים טובים ולשלום כאשר צויתנו בתורתך על ידי משה עבדך: 'ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פסולת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל'.

ויהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתעזרנו ותסייענו לקיים מצוה זו של נטילת לולב והדס וערבה ואתרוג כתקנה בזמנה בחג הסוכות שיבא עלינו לחיים טובים ולשלום בשמחה ובטוב לבב, ותזמין לנו אתרוג יפה ומהדר ונקי ושלם וכשר כהלכתו.

ויהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתברך כל מיני האילנות, ויוציאו פרותיהם ברבוי, שמנים וטובים. ותברך את הגפנים, שיוציאו ענבים הרבה, שמנים וטובים, כדי שיהיה היין היוצא מהם מצי לרב לכל עמך ישראל, לקיים בו מצות קדוש ומצות הבדלה בשבתות וימים טובים. ויתקיים בנו ובכל ישראל אחינו מקרא שכתוב: 'לך אכל בשמחה לחמך ושנתה בלב טוב וינך, כי כבר רצה האלהים את מעשיך.' באתי לגני אחותי כלה, אריתי מזרי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי, שתיתי ייני עם חלבי, אכלו רעים שתו ושכרו דודים'.

יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי.

בעיבודת חיים

ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים וגו' (יג, יז).

ידוע שהרה"ק רבי מנחם מנדל מווארקא צ"ל היה ממעט בדיבורו, ואף כאשר הגיד דברי תורה בשולחנו היה אומר בקיצור גדול, ולכן היה נקרא בפי כל "הצדיק השותק".

פעם נפגש עם אחיו הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב צ"ל, וכדרכו בקודש ישב בשתיקה ולא הוציא הגה מפיו, אך אחיו הפציר בו מאוד לומר תורה, עד שבשום אופן לא יכול היה לפרש את דברי המשנה (מסכת אבות): "שניים שיושבים" – שני אנשים המסובים יחד "ואין ביניהם", היינו ששיבתם יחד היא מתוך אהבה ואחוה, ואין ביניהם שום פירוד ומחלוקת, הרי זה בחינת "דברי תורה"... ובזאת הצליח בחכמתו לקיים רצון אחיו להגיד 'תורה' ובד בבד להתחמק ולהשתמט מלדרוש ברבים דברי אלקים חיים, והיתה זו אמתלא שלא לומר דברי תורה".

באותו מעמד נכח גם אחד מחסידיו של הרה"ק מאמשינוב, והיטב חרה לו על דיבוריו הקצרים של הרה"ק מווארקא אחרי שרבו הפציר בו כל כך, ומשום היותו איש שמזגו חם, מיהר והקשה להרה"ק מווארקא: אם כן האריך יתבאר המשך דברי המשנה "הרי זה מושב לצים", נענה הרה"ק מווארקא כדרכו בקצרה "פלשתים", ולא יסף עוד.

והביאור בזה נראה, כאותו מעשה המסופר על הגר"א מוילנא צ"ל, כשדיברו לפניו על החסידים ועל מעשיהם, היו מי שהוציאו דיבה על הצדיקים המפרשים חצאי פסוקים ואין הביאור עולה יפה בהמשך הפסוק, השיב להם הגר"א: אי משום הא לא אריא כי "פלשתים יוכיח", דהנה בתורה כתיב "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים", ופירשו חז"ל (שמו"ר פר' כ, יא) שהשי"ת לא נהג עם בניו כדרך הארץ, שדרך כל הארץ מי שקונה עבדים קונה אותם על מנת שיהיו מרחיצין וסכיין אותו וטוענין אותו ומאירין לפניו, אבל הקב"ה לא עשה כן לישראל אלא היה מרחיצין וסך אותן והלבישן ונשאו והאיר לפניהם, לכך נאמר "ולא נחם אלקים דרך ארץ", ואף על פי שלפי דרשה זו אין ביאור לתיבת "פלשתים" הכתוב בהמשך הפסוק, מכל מקום הדרש ידרש, כי הכתוב נמסר לחכמים שבכל דור ודור שאותו ידרשו כפי דעתם, ולהם נאה לדרוש גם כשנראה שאין כולו מתפרש על פי הדרשה.

ובזה י"ל, שהיתה כוונת הרה"ק מווארקא בתשובתו "פלשתים" שמאמרו אין צריך להתאים ולהתפרש בהמשך המשנה. אמנם צדיקים (ראה בארות המים למהרצ"ה מרמינוב צ"ל) הוסיפו לבאר המשך המשנה כך: "שנים שיושבים" אזי דווקא כשמידת ה"אין" שרויה ביניהם, דהיינו ששניהם בבחינת עפר ואפר ואין האחד מתנשא על חברו, דווקא בכהאי גוונא ישיבתם כדברי תורה, אבל אם מסך הגאוה מבדיל ביניהם, הרי זה כמושב לצים.

מפי ספרים וסופרים – אבות (ח"א עמ' תל"ה)

מלחמה לה' בעמלק מדר דר וגו' (יז, טז).

מסופר על מרן האמרי אמת מגור צ"ל, כי בפעם הראשונה בה נפגש עמו הגר"ר פינחס כהן ז"ל אב"ד אנסבאך שבגרמניה, [שהיה לימים מפעיליה הבולטים של "אגודת ישראל" בפולין], הרי שבמהלך היכרות ראשונית זו הסתגר הגר"ר כהן ז"ל עמו – אחרי שהביע כי ברצונו למסור איזה ענין כמוס, שאינו יכול לגלותו לאף אחד אחר..

"קבלה ביד"י פתח ואמר "שהגרמנים הם מזרע עמלק... אלו העמלקים האמיתיים... ואין בעולם שונאי ישראל גדולים מהם". והיה בדברים הללו שיצאו מפי רב ידוע בגרמניה משום חידוש רב, כי רבים וטובים אשר זכרו כיצד התנהגו אנשיו האכזרים של הצאר הרוסי, הביטו באותה שעה על גרמניה ה"נאורה" כמלכות של טון...

רק כשהסתערו הגרמנים פעם נוספת לכבוש את פולין, בשלהי שנת תרצ"ט, גילה האמרי אמת ז"ע לבני ביתו את הדברים שסח לו הרב מאנסבאך ז"ל לפני כחצי יובל שנים...

ראש גולת אריאל (ח"ב עמ' שג)

בניני חיים

ויהי בשלח את פרעה את העם וכו'

י"ל ענין מלחמה זו שרומז על מלחמת היצר, כי גם בני ישראל לא נשתרשו אז עדיין באמונה שלימה ועי"ז היה חשש "ושבו מצרימה" ע"כ יוסב אלוקים וכו' דרך המדבר שיקבלו התורה וילמדו עם משה עד שהיו דור דעה וישתמש בהם האמונה בשלימות (אוהל תורה - קאצק)

ויקה משה את עצמות יוסף (יג, יט)

במדרש (שמו"ר פ"כ י"ט) עליו הכתוב אומר (משלי י ח) חכם לב יקה מצות, שכל ישראל התעסקו בביזה, ומשה עסק בעצמות יוסף. ויש לדעת דממה נפשך אם היה בקשה ואזהרה לקחת כלי כסף וזהב כדי שלא יאמר אותו צדיק וכו' (ברכות ט, א), אמאי לא עשה כן גם משה רבינו ע"ה.

אלא אפ"ל דלאשר מידע ידע כי הכסף והזהב עתיד להתנדב לצורך מלאכת המשכן, והיות שלא השתתף בנדבות המשכן (ויק"ר פ"א ו'), וכן בעשייתה אמרו בזה"ק (ח"ב רמ"א ע"א) אע"ג דאחזי ליה עינא בעינא, לא בעא משה למעבד, עיי"ש. – [וטעמא דמילתא י"ל היות דהקמת המשכן היה לכפרה על חטא העגל, ולא כן עבדי משה שלא היה באותו חטא]. – לכן התעסק באותו שעה בלקיחת עצמות יוסף ולא בכסף וזהב..

(רבינו החוקי חיים ז"ע)

ויאמינו בה' ובמשה עבדו (יד, לא).

אם במשה האמינו, קל וחומר בה' – ללמדך שכל המאמין ברועה ישראל כאילו מאמין במי שאמר והיה העולם.

(ילקוט שמעוני)

נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר

הפסוק מרמז שאם אדם שקוע בתאוות העולם הזה, אז אינו יכול להוציא מפיו דברי קדושה בדחילו ורחימו כראוי, זה שאמר נבוכים הם בארץ עיי"ש הם שקועים בארציות "סגר עליהם המדבר", אין הם מסוגלים לדבר לפני הקב"ה כדבעי

(תפארת שלמה)

עזי וזמרת י-ה (טו, טו)

כי על מידת יראה צריך אדם לעשות כל השתדלות שיהיה לו יראת ה', ואז אח"כ בא לו ממילא אהבת ה', וזהו עזי היינו היראה, וזהו עזי בחיריק, הוא שלי, וזמרת, היינו האהבה, בא מן ה' אחר אשר השתדל שיהיה לו יראת ה'

(קדושת לוי)

אמר איוב ארדוף אשיג אחלק שלל

שפרעה נודע לו סוד גאולת ישראל בזכות ג' דברים שלא שינוי את שמם את לשונם ומלבושם, ועצתו היתה שירצה לפתות את בני ישראל שיסורו מדרכם הטובה ובה ידע בבירור שאם יעלה בידו להסירם מגדרם אז בוודאי ישיגם, וזהו כוונת הפ' אמר איוב ארדוף אשיג, באיזה אופן אחלק שלל, הוא ר"ת ש"ם לישון ל'בוש, אם יכניס פירוד ביניהם שעכ"פ קצת יתרוצו לשנות שמם לשונם ולבושם, אז בוודאי ישיג אותם, אבל לא עלתה בידו

(הרה"ק מהר"ש מבעלזא)

והיה כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל

דהיינו האדם בעת אכילתו נלחם עמו עמלק הרשע להכשילו בתאות רעות ח"ו, והיה אם ירים ידו בתוך אכילתו להפסיק עד שיצטן התאות וכו', אז וגבר ישראל יתגבר הנשמה והשכל על היצר. והיה אם הניח ידו שיהא ידיו מונחים על המאכל מבלי להרים ידו להפסיק לכבוד בוראו, אז וגבר עמלק הרשע ח"ו, ואם ירים ידו בכל עת להמתין על קרירות התאות אז וגבר ישראל

(שלחן הטהור)

הננו ממטיר לכם לחם מן השמים למען אנסנו הילך בתורתך אמ

לא (טז, טז)

התורה אמרה, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, למען אנסנו, שיהיה לכם פרנסה, כי הוא מלשון הרמת נס ומי שיש לו פרנסה יש לו הרמת ראש למעלה, הילך בתורתך אם לא היינו בין כך ובין כך יהיה לכם פרנסה, במאמרם ז"ל אין בודקין למזונות

(בארות המים)

הליכות חיים

קריאת פרשת המן אם עולה להשלים שמו"ת

שבת – ח"ב בהקדמה), דכאשר קורא הפרשה שמו"ת ישים לבו ועיניו להתבונן במה שקורא, הן במצות התורה הן בדרכי מוסר, הן בכל תועלת אשר יוכל להוציא מכל ענין וענין, ולא תהיה קריאתו כמצוות אנשים מלומדה.

וכתב בספר לקוטי צבי (שער ו פ"ה): וגם כשיקרא וכו' איזה מצוה מהמצוות הנהיגין בזמננו, יקבל עליו במחשבתו בשמחה עצומה לעשותה ולקיימה אם יגיע לידו, ויבקש במחשבתו מהש"ת ויתעלה שישלח עזרו מקודש ומציון יסעדהו, לקיים כל המצוות הנהיגים בזמננו מרמ"ח מצות עשה כשתזדמן לידו, ובמצות לא תעשה יקבל עליו בבל יעבור, ויבקש במחשבתו עזרה בקודש נמצא מאוד, נגד פיתויי יצרו המסיתו תמיד, ובמצוות שאין נהוגים בזמננו יכניס צער בלבו מפאת העדר קיומם, ויבקש רחמים במחשבתו לצרף מחשבתו הטובה כמצווה ועושה, ובכל זה יהיה כוונתו לתת נחת רוח ליוצרו ובוראו ב"ה וב"ש, ולא יהיה קריאתו בתוה"ק כמצות אנשים מלומדה ח"ו, עיי"ש. – ולכן מה טוב להתחזק ולקרות הפרשה שמו"ת כדבעי ועל הסדר, ולא על דרך גולה, רק מתוך התבוננות אמיתית ולשם שמו"ת.

שאלת הרה"ג **גמליאל רבינוביץ** שליט"א מו"צ מח"ס גם אני אודך: הנוהג לומר פרשת המן ביום שלישי בשלח כסגולה לפרנסה [כמובא בשם הרה"ק מהרמ"מ מרימנוב זי"ע], האם מהני להשלים שמו"ת.

תשובת הגאון רבי **יקותיאל ליברמן** שליט"א:

הנה הרבה טעמים נאמרו בטעם תקנת חז"ל להעביר הסדרא שמו"ת, וז"ל ספר החינוך (בהקדמה): ואחת מן המצות – והיא עיקר ויסוד שכולן נשענות עליו – היא מצות לימוד התורה. כי בלימוד ידע האדם המצות ויקיים אותן, ועל כן קבעו לנו חכמינו זכרונם לברכה, לקרות חלק אחד מספר התורה [פרשה] במקום קבוץ העם, שהוא בית הכנסת, לעורר לב האדם על דברי התורה והמצות בכל שבוע ושבוע, עד שיגמרו כל הספר. ולפי מה ששמענו רוב ישראל נוהגים היום לקרותו כולו בשנה אחת. ועוד חייבנו חכמינו זכרונם לברכה לקרותו כל אחד מישראל בביתו בכל שבוע ושבוע, כמו שקורין אותו במקום הקבוץ, וזה אמרם זכרונם לברכה (ברכות ח.נ.), לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור, כדי שישכיל בדברים יותר בקרותו אותו בביתו, עכ"ל.

וכעין זה כתב הלבוש (רפה, א) דתקנו שמו"ת כדי שיהא בקי בתורה, עיי"ש. ובפמ"ג (סימן רפה משבצ"ז סק"ב) הביא טעם נוסף, דשנים מקרא הם כנגד סיני ואהל מועד, ותרגום הוא משום דמשנה תורה היה באר היטב, עיי"ש. – וכל אלו הטעמים שייכי גם באומרו פרשת המן כסגולה לפרנסה, דסוף סוף מתבונן בפסוקים, ונעשה בקי בתורה.

ברם יש לדחות דלאו שפיר דמי למיעביד הכי, דהנה בפמ"ג (משבצ"ז סק"א) כתב, דיש לקרות קודם שנים מקרא ואחר כך התרגום, ולא יקדים התרגום. וא"כ בנידו"ד נמצא שבחלק מן הפרשה הקדים התרגום לפני המקרא של שאר הפרשה, וזה אינו לכתחילה.

ואף לפי המנהג שקורין כל פסוק ופסוק שמו"ת, ולא כל הפרשה בבת אחת מקרא ואח"כ תרגום, וכדאיתא במג"א (סק"א) דעות בזה, וע"ע שערי תשובה (סק"א) ומשנ"ב (סק"ב). וא"כ יש לומר, דכוונת הפמ"ג הוא רק לענין כל פסוק ופסוק בפני עצמו שאין להקדים קודם התרגום, וא"כ שפיר דמי בנידו"ד. – מ"מ יתכן דלא אריך למיעבד הכי לא לקרות הפרשה שמו"ת לפי הסדר, וכן משמע בפמ"ג (שם) דבעינן שיהא על הסדר. וכ"כ להדיא במשנ"ב (סק"ו) לא לקרות פסוק המאוחר קודם המוקדם רק יקרא כסדר. וא"כ לא עביד שפיר בדידן, ויל"ע.

ומלבד זאת כתב המג"א (סק"ה) בשם השל"ה, שיש לקרות הפרשה ביום ו' לאחר חצות [ועיין שע"ת (סק"א)], שהאריז"ל היה נוהג לקרותה מיד באשמורת יום ו'. ומ"מ ברור שלכתחילה יש לקרותה ביום ו' ולא קודם לכן, והוא מצוה מן המובחר. – ועיין שו"ת שבט הלוי (ח"ז סימן לג, א), דמן הנסיון טוב לקרוא כל יום מימות השבוע פרשה אחת עם תרגום ופירש"י אם אפשר, וכך נהגו הרבה גדולים, ולסיים הפרשה בערש"ק, או לכל הפחות לפני סעודת הבוקר.

ועכ"פ לענין דיעבד נראה, דאף בנידון דידן יצא, דכל זה הוא רק לענין מצוה מן המובחר. – וידוע מה שכתב השלה"ק (ח"א מסכת

פרנס הגליון

ידידינו האי גברא רבא שוקד על התורה ועל העבודה ירא שמים בסתר ובגלוי העומד לימינינו בעוז ובתעצומות הרה"צ **ישעי' אליעזר באסנער** שליט"א
חותן המלך מרן רבינו שליט"א
 לרגל השמחה הכפולה במעונו
בהולדת הנכדות
 בת לנכדו הר"ר **ישראל יוסף ריס** שליט"א
 ובת לחתנו הר"ר **חיים איזנברג** הי"ו
 יה"ר שירוה רוב נחת ותענוג דקדושה מכל יוצ"ח

מאות כבר נושעו! ומה איתך?

רוצים גם ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' תרמו! וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון

רח' דב גור 20/23 אשדוד

טל. 055-6798152

באימייל: 3118494@gmail.com

קול קראלי - 074-7962278

לעילוי נשמת

מרת **אלטע רבקה פיליפ** ע"ה
 בן הרב דב ארי' כהן זצ"ל
 נלב"ע ד שבט תשפ"ד
 ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

מרת **בלומה** ע"ה
 ב"ר יהודה ז"ל
בינעט
 נלב"ע ח' שבט תשפ"א
 ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק

אדונינו מורינו ורבינו

הגה"ק **יצחק צבי משה** זצ"ל
 ברא כרעא דאבוה
 אדמו"ר **אביגדור מוזס** זצ"ל
מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועי"א
 ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרבנית **רייזל ראטה** ע"ה
 בת הרב שמואל אהרן ז"ל
 נלב"ע י"ז טבת ה'תשפ"ג
 ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הגה"צ **משה וועבר** זצוק"ל
 בהרה"צ מרדכי זצ"ל
 נלבע יב כסלו תשפ"א
 ת. נ. צ. ב. ה.